

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta sociálních studií

Katedra sociologie

Teoretická a praktická hypotéza

1. povinný úkol do kurzu Metodologie sociálních věd SOC106

Vypracovali: **Tomáš Chalupský, Petra Spáčilová, Kristýna Vojtková**

bakalářské (prezenční) studium

imatrikulační ročník 2004

V Brně, 16.4.2005

Dobrý den, vaše práce je formálně i obsahově na úrovni. Komentář vepisuji přímo do textu.

1. úkol: třídní příslušnost a volební preference

Výzkumná otázka: Jak souvisí třídní příslušnost s volebními preferencemi?

Teorie: Volební preference jsou subjektivním přiznáním sympatií a důvěry v konkrétní politickou stranu daného politického systému, které volič vyjadřuje ve volbách nebo při průzkumu volebních preferencí. Volební preference mohou ovlivnit i jiné aspekty, ale příslušnost k dané třídě je podle nás nejvýraznějším faktorem. Indikátorem třídní příslušnosti je ekonomické hledisko. Konkrétně je to zaměstnání, které přináší dané platové ohodnocení jednotlivce potažmo rodiny, jejímž je jednotlivec členem. Třídy a systém jejich dělení definujeme podle Giddense¹.

Obvykle se postupuje více formálně až heslovitě přes dimenze obou teoretických konceptů k indikátorům. Není to ale nezbytně nutné a je chvályhodné, že vaše operacionalizace je zakotvena v teorii. Povšimněte si ale, že vaše operacionalizace třídní příslušnosti není dotažena do konce, nevádí ani tak, že jste nezmnili všechny validní dimenze (to nebylo podle zadání nutné), ale nedostali jste se až k jednoznačnému indikátoru. Není jasné, jestli indikátorem třídní příslušnosti je výše příjmu (ekonomické hledisko) nebo pracovní zařazení a s ním spojená prestiž. Musíte si jeden vybrat. Stejně tak u volebních preferencí si vyberte jednu z možností, které uvádíte v definici jako svůj indikátor.

Teoretická hypotéza: Třídní příslušnost je faktorem, který determinuje ekonomické postavení jedince, a tím ho předurčuje k výběru politické strany s takovým volebním programem, který je pro jeho ekonomický stav nejvýhodnější.

Praktická hypotéza: Volební preference závisí na třídní příslušnosti voličů. Lidé z nižších tříd preferují spíše levicové strany, které kladou větší důraz na sociální politiku, zatímco lidé z vyšších tříd preferují strany pravicové, které kladou větší důraz na jednotlivce a jeho svobody.

¹ Giddens, A. 1999. Sociologie. Praha: Argo. Str. 262 - 273.

Pozor! Toto jsou pořád ještě teoretické hypotézy. „Pracovní“ (jakkoliv je praktické si ji stanovit) hypotéza vypovídá o hypotetickém vztahu mezi indikátory, tedy v tomto případě například mezi výší příjmu a úmyslem volit do parlamentu určitou politickou stranu nebo strany.

2. úkol: vládní krize a volební preference voličů

Výzkumná otázka: Mění se volební preference v důsledku vládní krize?

Teorie: V průběhu volebního období se mění volební preference stran s ohledem na dlouhodobou práci vlády a krátkodobě politické dění. Nejvýraznější událostí krátkodobě politického dění je vládní krize, kterou definujeme podle Politologického slovníku². Volební preference jsou subjektivním přiznáním sympatií a důvěry v konkrétní politickou stranu daného politického systému, které volič vyjadřuje ve volbách nebo při průzkumu volebních preferencí.

Teoretická hypotéza: Vládní krize je pro voliče nejsilnějším důvodem pro změnu jeho volebních preferencí. Dalším faktorem ovlivňujícím volební preference je dlouhodobá práce vlády, tento faktor však není předmětem našeho zájmu.

Tato teoretická hypotéza je vzhledem k výzkumné otázce problematická. Povšimněte si, že ve výzkumné otázce se ptáte na změnu – a tu bez srovnání před a po vládní krizi nezachytíte, ale v teoretické hypotéze už naopak tento postup výslovně odmítáte a mluvíte o „důvodech“ (to je mimochodem také trochu jiná úroveň vědění a sebereflexivity respondentů), je potřeba si jedno vybrat.

Osobně bych se klonil spíše k té výzkumné otázce. Ale znamenalo by to, že musíte mít alespoň volební preference před a po krizi. Taková data určitě existují, otázka je, jak jsou dostupná, ale vzhledem k tomu, že jde jen o ten projekt, tak to není problém. Problém je spíše, že je předem jasné, že odpověď je „ano“, protože takové ty hrubé analýzy co bývají i v novinách to ukazují, ale bylo by zajímavé dále to strukturovat do doplňujících výzkumných otázek podle jemnějšího třídění podle volebních preferencí, třídní příslušnosti, věku a pod. Nad tím zauvažujte v příštích úkolech.

² Adamová, K., Křížkovský, L., Šouša, J., Šoušová, J. 2001. Politologický slovník. Praha: C.H.Beck. Str.107.

Pokud si vyberete spíše svou teoretickou hypotézu, tak asi spíše než sekundární analýzu dat budete zjišťovat dotazníkovým šetřením zpětný pohled respondentů.

Každopádně vám chybí operacionalizace a indikátory pro „vládní krizi“ a pro „volební preference“ platí to co jsem vám napsal v komentáři k prvnímu úkolu. Možná se vám zdá, že vládní krizi je operacionalizovat zbytečné, ale je třeba přesněji vymezit události, které považujete za vládní krizi, nejspíše jako její začátek, průběh, konec a klíčové body v ní a jednu z těch událostí pak použít jako indikátor. Pokud byste vycházeli ze své výzkumné otázky, tak potřebujete vědět, které časové body jsou rozhodující pro výběrová šetření, pro zjišťování názorů a zpětného pohledu je taková operacionalizace ještě důležitější, protože zatímco vy možná víte úplně přesně, které události jsou vládní krizí, značná část respondentů (a divili byste se asi jak značná) o tom bude mít dosti mlhavou představu nebo se jejich názory budou lišit.

Praktická hypotéza: V průběhu vládní krize se budou měnit volební preference. Vládní krize vyvolává svou podstatou nespokojenost u voličů, přičemž může dojít k odhalení skrytých faktů, které mění subjektivní představy voličů o politických stranách. Tím vede vládní krize ke změně volebních preferencí.

Opět by se měla týkat indikátorů.

Suma sumárum, první úkol předělávat nemusíte, ale zapřemýšlejte nad tím, co jsem vám k němu napsal, druhý úkol ale přepracujte, myslím, že zrovna pro vás to nebude problém, a přepracovanou verzi vyvěste do 3. 5. 2005.

S pozdravem

Kamil Mareš.